

ДІАГНОСТИКА В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ DIAGNOSTICS IN THE SYSTEM OF ANTI-CRISIS FINANCIAL MANAGEMENT

УДК 338

Косарева І.П.

к.е.н., доцент,
завідувач кафедри фінансів і кредиту
Харківський інститут фінансів
Київського національного торговельно-
економічного університету

Рудика В.І.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту
Харківський інститут фінансів
Київського національного торговельно-
економічного університету

Кравченко Л.О.

студентка
Харківський інститут фінансів
Київського національного торговельно-
економічного університету

У статті досліджені теоретичні підходи до визначення поняття «діагностика» та «антикризове фінансове управління», обґрунтовані основні елементи та напрями формування антикризового управління підприємством. До основних елементів віднесені головні сфери діяльності підприємства, які в кризових умовах потребують впровадження антикризового управління. До провідних сфер діяльності підприємства віднесені основний і оборотний капітал підприємства, персонал і фінанси підприємств. Також були проаналізовані функції і принципи антикризового управління. Змістове пояснення антикризового управління дало підстави для визначення місця та сутності антикризового фінансового управління, яке базується на всебічній діагностиці кризових явищ на підприємстві.

Ключові слова: діагностика, криза, підприємство, антикризове управління, антикризове фінансове управління, принципи, функції.

В статье исследованы теоретические подходы к определению понятия «диагностика» и «антикризисное финансовое управление», обоснованы основные элементы и направления формирования антикризисного управления предприятием. К основным элементам отнесены главные сферы деятельности предприятия, которые в кризисных условиях требуют внедрения антикризисного управления. К ведущим сферам деятельности предприятия отнесены основной и

оборотный капитал предприятия, персонал и финансы предприятий. Также были проанализированы функции и принципы антикризисного управления. Содержательное объяснение антикризисного управления предоставило основания для определения места и сущности антикризисного финансового управления, основанных на всесторонней диагностике кризисных явлений на предприятии.

Ключевые слова: диагностика, кризис, предприятие, антикризисное управление, антикризисное финансовое управление, принципы, функции.

The article investigates theoretical approaches to the definition of the concept of "diagnostics" and "crisis management", the main elements and directions of the formation of crisis management of the enterprise are grounded. The main elements include the main areas of activity of the enterprise, which in crisis conditions require the introduction of crisis management. The leading spheres of activity of the enterprise include the fixed and working capital of enterprises, personnel and finances of enterprises. The functions and principles of crisis management were also analyzed. A meaningful explanation of the anti-crisis management provided the basis for determining the place and essence of the anti-crisis financial management, based on a comprehensive diagnosis of crisis phenomena in the enterprise.

Key words: diagnostics, crisis, enterprise, anti crisis management, crisis management, principles, functions.

Постановка проблеми. У складних соціально-економічних умовах господарювання промислових підприємств виникають чинники зовнішнього та внутрішнього характеру, які дестабілізують їхню виробничу діяльність. Неєфективне фінансове планування та управління активами, нерозвинена виробнича інфраструктура ззовні, високий ступінь морального та фізичного зношення виробничих засобів промислових підприємств, недосконала законодавча база, непропорційна система оподаткування зумовили потребу в антикризовому фінансовому управлінні.

Антикризове фінансове управління підприємством є новим поняттям для економіки України, поява якого продиктована необхідністю забезпечення стійкого та гармонічного зростання економіки України. У зв'язку з цим розуміння сутності цього напрямку управління, його особливостей, теоретичного підґрунтя є необхідним у сучасних економічних умовах, але ще перебуває на стадії формування. Основним змістом антикризового фінансового управління підприємством є реалізація управлінських рішень щодо попередження фінансових криз, їх подолання і мінімізації їх негативних наслідків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам антикризового управління, зокрема

антикризового фінансового управління, значну увагу приділяли, такі науковці, як І. Бланк, О. Терещенко, В. Василенко, Є. Мних, В. Ковальов, Л. Ліго-ненко, О.В. Ареф'єва, Ю.В. Прохорова та інші. Однак в умовах поглиблення фінансової кризи в країні необхідним є подальше розширення методичної бази реалізації антикризового фінансового управління на підприємстві.

Постановка завдання. Метою статті є виявлення сутності антикризового фінансового управління підприємствами як основи запобігання кризовим явищам на підприємствах.

Виклад основного матеріалу дослідження. В ринковій економіці характерною на протязі всього життєвого циклу підприємства є наявність кризових явищ. Тому важливим в управлінні підприємством стає не тільки виявлення ознак кризи, але і дослідження її наслідків, врахування законів ринкової економіки, які передбачають ефективне використання всіх наявних ресурсів на підприємстві. Для подолання наслідків кризових явищ та забезпечення прибуткової діяльності підприємства особливої уваги потребують фінансові ресурси.

На фінансовий стан підприємств суттєво впливають як внутрішні, так і зовнішні чинники, до яких укрупнено можна віднести: політичні, економічні

і фінансові. Зовнішні чинники для підприємства найбільш вагомі насамперед із-за своєї непередбачуваності та складності впливу на них.

В умовах ринкових відносин виникнення кризових явищ у процесі всього життєвого циклу підприємства є звичайним явищем, що пов'язано із загальною циклічністю розвитку економіки країни загалом. Концепція циклічності розвитку окремого підприємства належить до фундаментальних складників категоріального апарату економічної теорії.

У життєдіяльності підприємства розрізняють певні етапи, фази, цикли, і більшість дослідників вживають таке поняття, як «життєвий цикл підприємства», у процесі якого виникають чинники зовнішнього та внутрішнього характеру, що в певних умовах можуть дестабілізувати виробничу та фінансову основу його діяльності.

Н. Степаненко під «життєвим циклом підприємства» розуміє сукупність стадій, що створюють закінчене коло розвитку протягом певного проміжку еволюції підприємства [13, с. 8].

Л.О. Лігоненко зазначає, що під терміном «життєвий цикл підприємства» розуміють сукупність стадій, які проходить підприємство в процесі своєї життєдіяльності від створення до ліквідації, кожна з яких характеризується певною системою стратегічних цілей і завдань, особливостями формування ресурсного потенціалу, досягнутими результатами функціонування [9, с. 10].

Термін «криза» в перекладі з грецької *crisis* означає рішення, суд, переворот, пору перехідного стану, перелом, за якого неадекватність засобів досягнення цілей породжує непередбачувані проблеми [6].

«Під фінансовою кризою розуміють фазу розбалансованої діяльності підприємства та обмежених можливостей впливу його керівництва на фінансові відносини, що виникають на цьому підприємстві» [17, с. 13].

С.Т. Пілецька відзначає, що кризі притаманна руйнівна функція, і пропонує сприймати кризу як процес, що гостро загрожує існуванню підприємства [12, с. 67].

Коли підприємство знаходиться у будь-якій фазі кризи, це стає для нього самим складним і суперечливим періодом. Тому політика підприємства вимагає суттєвих змін у фінансовій політиці, пошуку нестандартних рішень для подолання негативних тенденцій і виходу з кризи.

Разом з тим є думка, що кризи несуть не тільки негативний результат, можна отримати і позитивні моменти від її наслідків. Так, А. Ткаченко вважає, що криза є широкомасштабною, непередбаченою, переломною подією, яка може привести як до негативних наслідків у господарській діяльності, що зумовлюють розбалансу-

вання системи підприємства, так і до позитивних результатів, які підвищують ефективність діяльності підприємства і приводять у дію трансформаційні сили, сприяючи його еволюції [18, с. 61].

Фінансову кризу на підприємстві характеризують трьома параметрами: джерелами (факторами) виникнення; видом кризи; стадією її розвитку [17, с. 13]. Передбачення загроз кризового стану підприємства спрямовано насамперед на систематичне дослідження фінансового стану підприємства.

Попередження кризових явищ на підприємстві більш вигідне, ніж подолання самої кризи. Оскільки попередження кризи спрямоване не тільки на одержання окремих ефектів, але й дає пряму економію поточних ресурсів підприємства.

Однією з ознак наявності кризового стану є збитковість, неплатоспроможність підприємства та недостатній фінансовий потенціал для його успішного функціонування.

Антикризове управління визначають як систему управлінських заходів і рішень щодо діагностики, прогнозування, попередження, нейтралізації і подолання кризових процесів і їх причин на всіх етапах життєвого циклу підприємства [12, с. 67]. Спрямування заходів антикризового управління щодо ліквідації кризового стану можливо відобразити на рис. 1.

Діагностика використовується в системі антикризового фінансового управління для оцінки стану кризи у фінансовій сфері діяльності підприємства, визначення її глибини, виявлення слабких місць в управлінні підприємством та реалізації ефективного антикризового фінансового управління і подальшого впровадження методів подолання кризового стану. В.І. Фучеджи, спираючись на

Рис. 1. Основні елементи та напрями формування антикризового управління підприємством

Джерело: розробка автора

дослідження різних авторів, наголошує, що можна виділити два поняття діагностики. Перше поняття передбачає діагностику фінансового стану підприємства без прив'язки її з кризовими ознаками, кризовим станом. Тобто передбачається систематичне оцінювання динаміки основних характеристик фінансового стану підприємства та передбачення тенденцій розвитку підприємства. Друге поняття діагностики орієнтоване на виявлення кризових ознак та ступеня їх впливу на фінансовий стан підприємства [20].

Аналізуючи наукові праці, що присвячені вивченню поняття «діагностика антикризового фінансового управління», можливо розглянути деякі поняття, що пропонуються різними авторами (таблиця 1).

Важливою у реалізації антикризового управління на підприємстві слід вважати реалізацію основних функцій і принципів, що характерні для цього виду діяльності.

Слово «функція» у перекладі з латинської означає «здійснення», «виконання».

В антикризовому управлінні діагностиці належать такі функції та принципи, які діють у взаємозв'язку (рис. 2).

Оскільки криза є визнаним етапом розвитку підприємства, доцільно використовувати в управлінні підприємством антикризове фінансове управління як підсистему управління підприємством для запобігання появі кризи, а за наявності ознак кризи необхідне визначення і попередження тенденцій, які спровоковані кризою, шляхом розроблення заходів у системі антикризового фінансового управління.

Для реалізації заходів антикризового фінансового управління може бути запроваджений «комплекс діагностичних процедур» як стартова фаза будь-якого процесу відновлення та планування розвитку підприємства [11].

Задля цього на підприємстві впроваджується антикризове фінансове управління, яке спрямоване на забезпечення фінансової стабільності підприємства.

Низка авторів у своїх дослідженнях висловлюють думку, що певні напрями антикризового фінансового управління доцільно впроваджувати навіть в умовах, коли підприємство є благополучним, інвестиційно привабливим і працює з прибутком. У такому разі з метою профілактики кризових явищ, недопущення їх подальшого розвитку і збереження ефективної діяльності підприємства і в подальшому періоді необхідним є впровадження системи антикризового фінансового управління [2, с. 8].

А в умовах системної кризи та для запобігання банкрутству підприємства вкрай потрібний комплекс заходів у системі антикризового фінансового управління підприємством.

З огляду на те, що в країні кризові процеси мають постійний характер, питання впровадження антикризового фінансового управління має довгостроковий та всеосяжний характер.

Під антикризовим фінансовим управлінням розуміють систему принципів і методів розроблення та прийняття комплексу спеціальних управлінських рішень, спрямованих на запобігання та нейтралізацію фінансових криз та їх наслідків з метою досягнення фінансової рівноваги підприємства [16].

Таблиця 1

Основні характеристики поняття «діагностика фінансового стану»

Джерело	Поняття «діагностика»	Ключові слова
1	2	3
Гадзевич О.І. [6]	«Діагностика» в перекладі з грецької означає розпізнавання, визначення ознак, знання прикмет: розпізнавання явищ за їх симптомами	це розпізнавання явищ за їх симптомами
Лук'янова В.В. [10]	Діагностика фінансового стану підприємства виступає як обґрунтована та достовірна процедура, від якої залежить подальший напрям дій суб'єкта господарювання	це обґрунтована та достовірна процедура
Семенов Г.А. [14]	Визначити «больові точки» у фінансовій діяльності та способи ефективнішого використання фінансових ресурсів, їх раціонального використання	способи ефективнішого використання фінансових ресурсів
Городня Т.А. Мойсеєнко І.П. [7, с. 9].	Діагностика – це розпізнавання стану підприємства через вивчення його діяльності за певний період з використанням відповідних джерел даних, спрямованих на визначення впливу факторів та запобігання кризовим ситуаціям	визначення впливу факторів та запобігання кризовим ситуаціям
Бондаренко Т.Ю. Волков Д.П. [3, с. 178]	Діагностикою є процес дослідження діяльності суб'єкта господарювання з метою виявлення зовнішніх і внутрішніх факторів для мінімізації їх негативного впливу в майбутньому та вироблення стратегії розвитку	процес дослідження діяльності суб'єкта господарювання з метою виявлення зовнішніх і внутрішніх факторів
Авторське визначення поняття «діагностика»	Діагностика – перша, важливіша стадія в системі антикризового фінансового управління, що спрямована на передбачення загрози кризи, виявлення чинників зовнішнього і внутрішнього впливу на фінансовий стан підприємства, визначення чинників, що сприяють «оздоровленню» фінансового стану підприємства, пошук нових стратегічних рішень і фінансових можливостей.	

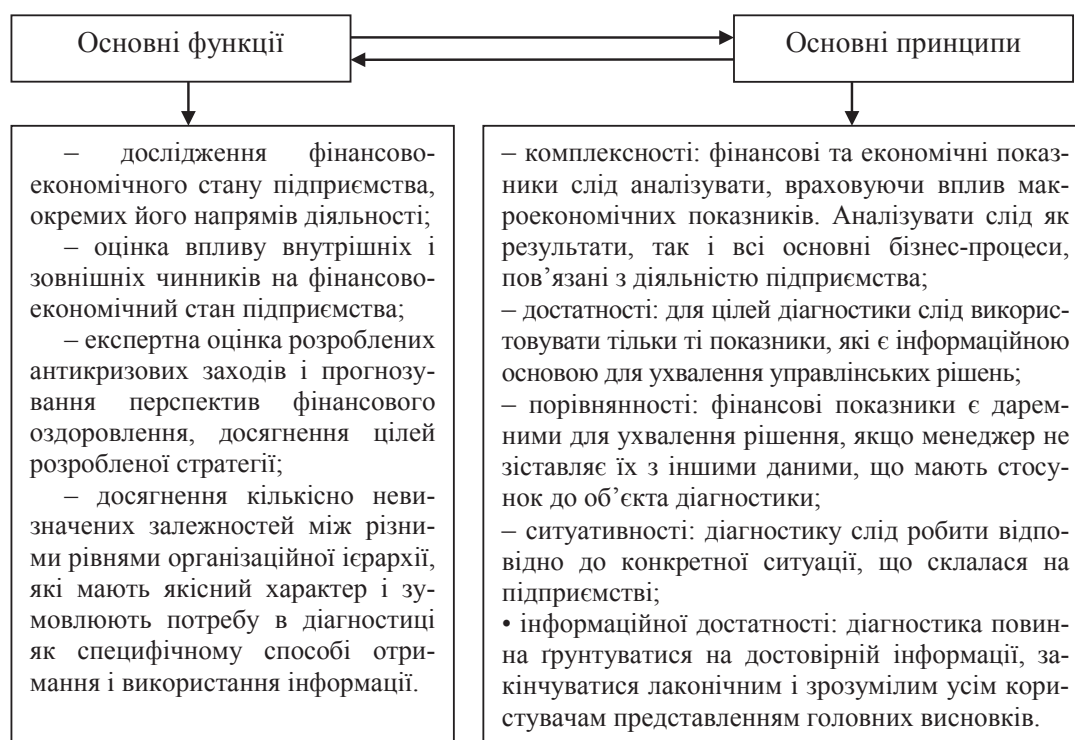

Рис. 2. Основні функції і принципи діагностики в системі антикризового управління

Джерело: за матеріалами [12, с. 68]

Для більш глибокого розуміння сутності антикризового фінансового управління необхідний огляд тлумачень цього поняття, що надані різними авторами (таблиця 2).

З таблиці 2 можна бачимо, що більшість авторів наголошують, що антикризове фінансове управління – це система. Проте О. Терещенко відзначає, що це процес використання методів, прийомів.

Тому доцільно розглянути, поняття «система» і «процес» в управлінні.

Система (від дав. гр. *συστημα* – «сполучення», «ціле», «з'єднання») – множина взаємопов'язаних елементів, що утворюють єдине ціле, взаємодіють із середовищем та між собою, і мають мету [5].

Процес (лат. *Processus* – рух) – (англ. *process*, нім. *Prozess m, Vorgang m*) і представляє собою: послідовну зміну предметів і явищ, що відбувається закономірним порядком, або це – сукупність ряду послідовних дій, спрямованих на досягнення певного результату, або це – послідовна зміна станів об'єкту в часі [5].

З цих визначень цілком можна погодитись, що антикризовому фінансовому управлінню притаманні риси, що характерні як для системи, так і для процесу.

При реалізації на підприємстві антикризового фінансового управління передбачається розробка і впровадження антикризових програм, які передбачають управління грошовими потоками, дослідження структури капіталу підприємства та його оптимізацію, аналіз складу фінансових

зобов'язань підприємства, оцінку динаміки ринкової вартості підприємства,

При цьому необхідним є використання різноманітних методів й прийомів аналізу інформаційної бази, що формується під час реалізації антикризового фінансового управління. До таких методів прийнято відносити порівняння фактичних даних із нормативними або прогнозованими, очікуваними та виявлення відхилень.

При антикризовому фінансовому управлінні, як правило, використовуються різноманітні експрес-діагностики, метод фінансового аналізу із застосуванням горизонтального, вертикального та порівняльного аналізу. Досить популярними в антикризовому фінансовому управлінні є різноманітні методи виявлення ймовірності банкрутства підприємства, як основи передбачення негативних тенденцій розвитку підприємства і недопущення його банкрутства та ліквідації.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, на підставі проведеного дослідження можна зробити висновки, що антикризове фінансове управління є необхідною складовою антикризового управління підприємством і представляє собою систему методів, прийомів, принципів і функцій управління фінансами підприємства, що спрямована на проведення діагностики фінансового стану, виявлення ознак кризи та оцінка ймовірності банкрутства з метою забезпечення ефективної фінансово-господарської діяльності підприємства на всіх стадіях його розвитку.

Поняття «антикризове фінансове управління» визначене різними авторами

Автори	Характеристика поняття «антикризове фінансове управління»	Основний зміст поняття
1	2	3
Терещенко О.О. [9, с. 221]	– це управління, у процесі якого застосовані специфічні методи та прийоми управління фінансами, які дають змогу забезпечити безперервну діяльність підприємств на основі управління зовнішніми та внутрішніми ризиками профілактики та нейтралізації фінансової кризи	процес, методи, прийоми
Ареф'єва О.В., Прохорова Ю.В. [1]	– це система управління, яка використовує механізми фінансового впливу, спрямовані на запобігання або подолання фінансової кризи	система управління
Силкін О.С., Муж П.О. [15, с. 231]	– це система заходів, спрямованих на виявлення, боротьбу та в майбутньому подолання криз, які руйнують фінансово-економічну діяльність підприємства.	система заходів
Важинський Ф.А. [4, с. 129]	– це складна соціально-економічна система	система
Лігоненко Л.О. [9]	– це система передбачення та подолання кризових явищ, яка складається з ряду підсистем, відповідно до функціональних сфер підприємства	система передбачення та подолання кризових явищ
Калінеску Т.В., Альошкін В.С., Кудіна В.Г. [19, с. 248]	– це система прийомів та методів управління фінансами, спрямована на попередження фінансової кризи та банкрутства підприємства	це система прийомів та методів
Давиденко Н.М. [8, с. 78]	– це система заходів щодо управління фінансами, спрямована на запобігання та подолання кризових явищ у процесах функціонування й розвитку будь-якого суб'єкта господарювання	це система заходів
Авторське визначення поняття «антикризове фінансове управління»	Це система методів, прийомів, принципів і функцій управління фінансами підприємства, що спрямована на проведення діагностики фінансового стану, виявлення ознак кризи та оцінка ймовірності банкрутства з метою забезпечення ефективної фінансово-господарської діяльності підприємства на всіх стадіях його розвитку.	

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Ареф'єва О.В. Діагностика ймовірності банкрутства за допомогою ідентифікації підприємств машинобудівної галузі в залежності від видів фінансової кризи / О.В. Ареф'єва, Ю.В. Прохорова. Вісник економіки транспорту і промисловості (збірник науково-практичних статей). 2008. № 21. С. 76–81.
- Ачкасова С.А. Визначення сутності категорії «антикризове фінансове управління». URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/35539/01-Achkasova.pdf?sequence=1>.
- Бондаренко Т.Ю. Діагностика операційної діяльності в стратегічному управлінні машинобудівними підприємствами / Бондаренко Т.Ю., Волков Д.П. // Вісник ЖДТУ. 2011. № 1(55). С. 177–179.
- Важинський Ф.А. Антикризове фінансове управління як економічна система / Ф.А. Важинський, А.В. Колодійчук. Науковий вісник НЛТУ України. 2010. Вип. 20.3. С. 127–131.
- Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. 5-те вид. К.; Ірпінь: Перун, 2005.
- Гадзевіч О.І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємств: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2007. – 180 с.
- Городня Т.А. Економічна та фінансова діагностика / Городня Т.А., Мойсеєнко І.П. / Навч. посіб. Львів: Магнолія, 2006. 282 с.
- Давиденко Н.М. Антикризове фінансове управління на підприємстві. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Economica/article/view/6036/0>.

- Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством / Л.О. Лігоненко. К.: КНТЕУ, 2005. 824 с.
- Лук'янова В.В. Сучасний стан теоретичних основ діагностики діяльності підприємства // Вісник Хмельницького національного університету. 2009. № 3. С. 52.
- Мараховська Т.М., Слободянюк А.В. «Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють». Вінницький національний аграрний університет.
- Пілецька Т.С. Діагностика в антикризовому управлінні підприємством Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2013. № 5(61). С. 67–70.
- Степаненко Н.О. Внутрішньофірмове планування діяльності промислових підприємств : автореф. дис. канд. екон. наук: Харківський державний економічний університет. Харків, 2000. 21 с.
- Семенов Г.А. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства / Семенов Г.А., Ярошевська О.В. // Вісник економічної науки України. 2011. – № 1. С. 136–141.
- Силкін О.С. Аналіз сутності антикризового фінансового управління підприємством / О.С. Силкін, П.О. Муж. Наукові записки / scientific papers * 2016/2(53). С. 228–234.
- Сутність антикризового фінансового управління в сучасних умовах розвитку економіки. URL: http://pidruchniki.com/1031020864667/finansii/sutnist_antikrizovogo_finansovogo_upravlinnya_suchasnih_umovah_rozvitku_ekonomiki.

17. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2000. 412 с.

18. Ткаченко А.М. Концептуальні підходи до антикризового управління в сучасних умовах господарювання : монографія / А.М. Ткаченко, О.В. Коваленко, О.П. Єлець. Запоріжжя: Запорізь. держ. інж. акад., 2010. 355 с.

19. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / Т.В. Калінеску, В.С. Альошкін, В.Г. Кудіна. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2010. 372 с.

20. Фучеджи В.І. Діагностика, як елемент антикризового фінансового управління. URL: <http://dSPACE.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/>.

REFERENCES:

1. Aref'eva O.V. (2008) Diagnostics of the probability of bankruptcy by means of identifying enterprises of the machine-building industry depending on the types of financial crisis / Bulletin of the Economy of Transport and Industry (a collection of scientific and practical articles), No. 21, p. 76–81 (in Ukrainian).

2. Akskova S.A. Determination of the essence of the category "anti-crisis financial management" / URL: <http://dSPACE.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/35539/01-Achkasova.pdf?sequence=1> (in Ukrainian).

3. Bondarenko T.Yu. (2011) Diagnostics of Operations in Strategic Management by Machine-Builders by Enterprises / Journal of ZHDTU, no. 1(55), p. 177–179 (in Ukrainian).

4. Vazhinsky F.A. (2010) Anticrisis Financial Management as an Economic System / Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine, Voip. 20.3, p. 127–131 (in Ukrainian).

5. Great explanatory dictionary of contemporary Ukrainian language (with additional and additional materials) (2005) / layout. and goal Ed. VT Bousel – 5th form. K.; Irpin: Perun (in Ukrainian).

6. Gadzevich O.I. (2007) Fundamentals of economic analysis and diagnostics of financial and economic activity of enterprises: Textbook. K.: Condor. – 180 s.

7. Gorodnia T.A. (2006) Ecological and financial diagnostics / Teach. manual. – Lviv: Magnolia, 282 p. (in Ukrainian).

8. Davidenko N.M. Anticrisis Financial Management at the Enterprise. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Economica/article/view/6036/0> (in Ukrainian).

9. Ligonenko L.O. (2005) Anticrisis management of the enterprise / K.: KNTEU, 824 p. (in Ukrainian).

10. Lukyanova V.V. (2009) Current state of theoretical bases of diagnostics of enterprise activity // Bulletin of the Khmelnytsky National University. № 3. P. 52 (in Ukrainian).

11. Marakhovskaya T.M., Slobodyanyuk A.V. "The financial crisis in the enterprise: symptoms and factors that cause it" Vinnytsia National Agrarian University.

12. Pyletska T.S. (2013) Diagnostics in the anti-crisis management of the enterprise Scientific herald of the Poltava University of Economics and Trade, No. 5(61), with. 67–70 (in Ukrainian).

13. Stepanenko N.O. (2000) In-house planning of the activity of industrial enterprises: author's abstract. dis Cand. econ Sciences: Kharkiv State University of Economics. Kharkiv, 21 p. (in Ukrainian).

14. Semenov G.A. (2011) Diagnostics of the financial and economic state of the enterprise / Bulletin of Economic Science of Ukraine, No. 1, P. 136–141 (in Ukrainian).

15. Silkin O.S. (2016) Analysis of the essence of the crisis management of the enterprise / Scientific notes / scientific papers, 2(53), p. 228–234 (in Ukrainian).

16. The essence of anti-crisis financial management in the current conditions of economic development. URL: http://pidruchniki.com/1031020864667/finansii/sutnist_antikrizovogo_finansovogo_upravlinnya_suchasnih_umovah_rozvitku_ekonomiki (in Ukrainian).

17. Tereschenko O.O. (2000) Financial rehabilitation and bankruptcy of enterprises: training. Handbook. To: KNEU, 412 s. (in Ukrainian).

18. Tkachenko A.M. (2010) Conceptual approaches to crisis management in modern conditions of management: monograph / Zaporozhye: Zaporizhia. state ing Acad, 355 s. (in Ukrainian).

19. Financial Management: Textbook / T.V. Kalinescu, V.S. Aloskin, V.G. Kudina (2010) Lugansk: View of the SNU them. V. Dahl, 372 p. (in Ukrainian).

20. Fuchegi V.I. Diagnostics as an element of crisis management financial management. URL: <http://dSPACE.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/> (in Ukrainian).

Kosareva I.P.

Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor,
Head of Department of Finance and Credit
Kharkiv Institute of Finance
Kyiv National University of Trade and Economics

Rudika V.I.

Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Finance and Credit
Kharkiv Institute of Finance
Kyiv National University of Trade and Economics

Kravchenko L.O.

Student
Kharkiv Institute of Finance
Kyiv National University of Trade and Economics

DIAGNOSTICS IN THE SYSTEM OF ANTI-CRISIS FINANCIAL MANAGEMENT

In difficult socio-economic conditions of industrial enterprises, there are internal and external factors of nature that destabilize their production activities. Inefficient financial planning and asset management, poor production infrastructure outside, a high degree of obsolescence and physical deterioration of production facilities of industrial enterprises, imperfect legal framework, and disproportional taxation led to the need for anti-crisis financial management.

Crisis financial management now is a new concept for the economy of Ukraine, whose appearance is dictated by the need to ensure the harmonious and sustainable economic growth in Ukraine. In this context, understanding the nature of this area of management, its features, the theoretical background is essential in today's economy, but still in the formative stage. The main content of the financial crisis is the implementation of management decisions to prevent financial crises, overcoming them and minimizing their negative consequences.

It should be noted that a number of questions regarding the crisis financial management remain unresolved to the fullest extent. First of all, it refers to the concept of "crisis management", which must be understood under this concept. In today's conditions, it is necessary to improve the tasks, functions, and principles of implementing an enterprise financial crisis management.

The article investigates theoretical approaches to the definition of the concept of "diagnostics" and "crisis management", the main elements and directions for the formation of crisis management of the enterprise are grounded. The main elements include the main areas of activity of the enterprise, which in crisis conditions require the introduction of crisis management. The leading spheres of activity of the enterprise include the fixed and working capital of enterprises, personnel and finances of enterprises. Functions and principles of crisis management were also analysed. A meaningful explanation of the anti-crisis management provided the basis for determining the place and essence of the anti-crisis financial management, based on a comprehensive diagnosis of crisis phenomena at the enterprise.

Thus, on the basis of the study, it can be concluded that the anti-crisis financial management is an essential component of crisis management of a company and is a system of methods, techniques, principles, and functions of the financial management of the company, aimed at the diagnosis of financial condition, signs of the crisis, and estimation of the probability of bankruptcy in order to ensure effective financial and economic activity of the enterprise at all stages of its development.